

Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020
--

STANOVISKO
(Číslo: 3000/2014-3.4/zk)

vydané Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky podľa zákona č. 24/2006 Z. z.
o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení
neskorších predpisov

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

2. Identifikačné číslo

00156621

3. Adresa sídla

Dobrovičova 12
812 66 Bratislava
Slovenská republika

Poštová adresa:

Prievozská 2/B
825 25 Bratislava 26
Slovenská republika

4. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Ján Bruncko
riaditeľ odboru prierezových činností a financovania projektov
sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

tel.: 02/583 17 242

fax: 02/583 17 582

email: jan.bruncko@land.gov.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

Integrovaný regionálny operačný program 2014 - 2020

2. Charakter

Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020 (ďalej IROP 2014-2020) je strategický

dokument s celoštátnym dosahom, ktorý je podľa § 4 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) ako strategický dokument pripravovaný pre oblasť regionálneho rozvoja, ktorý má pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie a ktorý zároveň vytvára rámec na schválenie niektorej z navrhovaných činností uvedených v prílohe č. 8 zákona, predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov.

3. Hlavné ciele

IROP 2014-2020 predstavuje programový dokument SR pre obdobie 2014-2020, ktorého globálnym cieľom je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.

Stratégia podpory IROP 2014-2020 zohľadňuje Stratégiu na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu.

Prispieva k plneniu jej priorít a sleduje nasledovné ciele:

- rozvoj vybraných oblastí/komponentov podmieňujúcich kvalitu života a konkurencieschopnosť v danom území;
 - rozvíjanie/posilňovanie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti na regionálnej a subregionálnej úrovni ako predpokladu eliminácie prehlbovania medzi a vnútroregionálnych rozdielov;
- prostredníctvom zabezpečenia:
- efektívneho a udržateľného poskytovania verejných služieb, ktoré sú zabezpečované z miestnej a regionálnej úrovne;
 - efektívneho využitia vnútorných zdrojov regiónov s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti a kvality života obyvateľov v mestách a na vidieku ako podmienky udržateľného rastu a vyváženého územného rozvoja.

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu

Strategický dokument IROP 2014-2020 pozostáva z textovej časti a prílohovej časti.

Textová časť sa člení na nasledovné základné kapitoly:

- 1.1. Stratégia prínosu IROP pre stratégiu únie na zabezpečenie inteligentného udržateľného a inkluzívneho rastu a dosiahnutie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti
- 1.2. Odôvodnenie pridelených finančných prostriedkov

ODDIEL 2 PRIORITNÉ OSI IROP

2. A Opis prioritných osí IROP

- 2.1 Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch
- 2.2 Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
- 2.3 Prioritná os č. 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť
- 2.4 Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie
- 2.5 Prioritná os č. 5: Miestny rozvoj vedený komunitou
- 2.6 Prioritná os č. 6: Technická pomoc

3. Finančný plán integrovaného regionálneho operačného programu

4. Integrovaný prístup k územnému rozvoju

5. Špecifické potreby geografických oblastí najviac postihnutých chudobou alebo cieľových skupín najviac ohrozených diskrimináciou alebo sociálnym vylúčením s osobitným zreteľom na marginalizované komunity a osoby s postihnutím

6. Špecifické potreby geografických oblastí závažne a trvalo znevýhodnených prírodnými a demografickými podmienkami
7. Orgány zodpovedné za riadenie, kontrolu a audit a úlohy relevantných partnerov
8. Koordinácia medzi fondmi, EFPRV, EFNRH a ostatnými národnými a EÚ nástrojmi a EIB
9. Ex - ante kondicionality
10. Zníženie administratívnej záťaže pre prijímateľov
11. Horizontálne princípy

Prílohy sú spracované ako samostatné dokumenty a obsahujú:

- zoznam veľkých projektov
- výkonnostný rámec
- zoznam relevantných partnerov zapojených do prípravy IROP.

Strategický rámec IROP je tvorený cieľmi regionálnej politiky SR, zameranými na podporu rastu a konkurencieschopnosti vo všetkých typoch regiónov a na vyrovnanie regionálnych disparít. Dôraz sa kladie na koordinovanú podporu, integrovaný prístup, využitie širšieho spektra rozvojových nástrojov, udržateľný rozvoj a strategickú diverzifikáciu intervencií zohľadňujúcu územnú dimenziu.

IROP je potrebné vnímať v kontexte podpory rastu kvality života, t. j. ako príspevok k rozvíjaniu objektívnych podmienok udržania, resp. postupného zvyšovania kvality života vo vybraných dimenziách, a to v súlade s aspektmi stratégie Európa 2020 ako aj národných programov reforiem SR. Pre naplnenie cieľov stratégie Európa 2020 je dôležité rešpektovať nielen zásady hospodárskej a sociálnej súdržnosti, ale aj súdržnosti územnej. Z hľadiska územného rozvoja a vývoja funkčných vzťahov medzi sídelnými jednotkami sa IROP zaoberá princípmi vytvárania nových foriem vzťahov smerujúcich ku konkurencieschopným funkčným územiám podporou územne a vecne vhodne zvolených investícií v zmysle:

- podpory polycentrického a vyváženého územného rozvoja založeného na podpore pólov rastu ako motorov rozvoja v koexistencii so svojím funkčným zázemím,
- podpory integrovaného rozvoja v mestách a na vidieku zohľadňujúceho
 - o postavenie mesta ako hybnej sily rastu a atraktívneho miesta pre život, prácu, návštevu a podnikanie,
 - o zachovanie a udržateľné využívanie územného kapitálu vidieckych oblastí v podobe bohatého kultúrneho dedičstva a prírodných zdrojov,
 - o elimináciu demografickému úpadku a zaostávania regiónov vytváraním atraktívnych životných podmienok a verejných služieb pre obyvateľov a podniky,
 - o potrebu zabezpečenia dostupnosti mestských centier zo svojich vidieckych zázemí za účelom zabránenia ich ďalšej periferizácii z hľadiska sociálnych a hospodárskych nevýhod,
- podpory zlepšenia územného prepojenia pre jednotlivcov, komunity a podniky, pričom
 - o spravodlivý prístup a dostupnosť verejných služieb, informácií, znalostí a mobility predstavuje kľúčový prvok územnej súdržnosti,
 - o poskytovanie služieb a odstraňovanie prekážok v infraštruktúre môže zvýšiť konkurencieschopnosť a zlepšiť udržateľný a harmonický územný rozvoj,
 - o na regionálnej a miestnej úrovni je dôležitý rozvoj sietí ciest nižších tried,
 - o je nutné zabezpečiť dostupnosť mestských centier z okrajových častí, kde môže kombinácia sociálnych a hospodárskych nevýhod vyústiť do segregácie zraniteľných skupín.

Formulovanie stratégie IROP vychádza taktiež z predpokladu, že paralelne so sektorovou identifikáciou potrieb a spoločenských výziev (podľa jednotlivých odvetví a oblastí), ktoré sa majú riešiť, je nevyhnutné brať do úvahy aj hlavných aktérov ako nositeľov a realizátorov činností v daných oblastiach (napr. štát, územnú miestnu a regionálnu samospráva, podnikateľský

sektor, a pod.). Významným aktérom realizácie štrukturálnych politík na miestnej a regionálnej úrovni sú orgány miestnej a regionálnej územnej samosprávy, t. j. obce, mestá a vyššie územné celky. Títo aktéri v zmysle národnej legislatívy vykonávajú zákonom stanovené kľúčové kompetencie v mnohých oblastiach. IROP je teda možné považovať za nástroj podpory opatrení, ktoré sú realizované z miestnej a regionálnej úrovne, t. j. predovšetkým verejných služieb zo strany obcí, miest a vyšších územných celkov.

Z hľadiska zadefinovania potrieb a výziev, ktoré by mala SR a jej regióny riešiť, existuje široké penzum oblastí prispievajúcich ku kvalite života a územnému rozvoju. Prakticky akákoľvek pozitívna intervencia v území prispieva k rastu kvality života a územnému rozvoju, IROP na základe vymedzenia s ostatnými operačnými programami sústredí svoje intervencie do oblastí kompetencií miestnej a regionálnej územnej samosprávy a štátnej správy.

Aby si regióny SR udržali, alebo posilnili svoje postavenie, a zároveň sa zabezpečil rast (hospodársko-sociálny rozvoj a zamestnanosť) v európskom konkurenčnom prostredí, musia byť splnené dve navzájom sa dopĺňajúce podmienky. Prvou podmienkou je nevyhnutnosť primerane vybudovanej technickej infraštruktúry k svojej definovanej konkurenčnej výhode (dopravná, telekomunikačná, energetická, ekologická a pod.) a primeranej kvality ľudského kapitálu (školská, sociálna a zdravotnícka infraštruktúra). Druhou podmienkou je, že v novej ekonomike založenej na vedomostiach musia mať regióny schopnosť inovovať a využívať existujúce aj regionálne *know-how* a sledovať cestu udržateľného rozvoja.

Vnútná stratégia IROP je založená na koncepte rozvoja regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou štyroch faktorov konkurencieschopnosti regiónov SR zahrnutých v IROP: infraštruktúra, dostupné a efektívne verejné služby, podpora podnikania a tvorby pracovných miest, miestne komunity na vidieku a v mestách. Požadovaný rast je možné dosiahnuť investíciami do ľudských zdrojov v prepojení s cieľenými investíciami do zodpovedajúcej infraštruktúry podľa typu regiónu alebo potrieb konkrétneho územia.

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

Strategický dokument IROP 2014-2020 vychádza z nižšie uvedených strategických dokumentov, nadväzuje na ich základné strategické ciele a priority a svojimi opatreniami vytvára rámec pre ich efektívnu implementáciu v jednotlivých regiónoch SR:

- Pozičný dokument EK
- Odporúčania Rady, ktoré sa týkajú národného programu reforiem Slovenska
- Partnerská dohoda a programy na Slovensku na roky 2014 - 2020
- Smernica Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd a Národný program SR pre vykonávanie tejto Smernice
- Spoločný strategický rámec a kohézna politika pre roky 2014 - 2020
- Európa 2020 – Stratégia pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
- Regionálna politika SR – podpora rastu a konkurencieschopnosti
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR
- Stratégia dopravy SR do roku 2020
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení KURS 2011
- Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3)
- Dopravná politika SR
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky SR, 2013
- Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a národnej starostlivosti v Slovenskej republike, 2011

- Národná správa SR o zmene klímy
- Koncepcia vodohospodárskej politiky SR do roku 2015
- Hodnotenie kvality ovzdušia v SR
- Zelená infraštruktúra – zveľaďovanie prírodného kapitálu Európy (materiál EK)
- Zelená kniha o územnej súdržnosti
- Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja
- Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja
- Sektorové operačné programy na programové obdobie 2014 – 2020.

Vzťah IROP 2014-2020 k uvedeným strategickým dokumentom je interaktívny, nadväzuje na ich základné princípy a priority. IROP 2014-2020 je strategickým dokumentom na podporu kvality života a územnej súdržnosti prostredníctvom tvorby socioekonomických podmienok a uplatňovania integrovaného miestneho a regionálneho rozvoja. Nadväzuje na všeobecne deklarovaný zámer potreby účinnejšej aplikácie princípov územného rozvoja ako aj podpory kvality života pri plnení stratégie Európa 2020. Stratégia IROP 2014-2020 je založená na kombinácii a synergickom prepojení vhodne zvolených intervencií regionálneho a miestneho charakteru a intervencií národného charakteru ako prostriedku posilnenia kvality života a regionálnej konkurencieschopnosti, s dopadom na vyvážený územný rozvoj.

Vnútna stratégia IROP 2014-2020 je založená na koncepte rozvoja regionálnej konkurencieschopnosti, kľúčových výziev a príležitostí komplementárnou podporou štyroch faktorov konkurencieschopnosti regiónov SR zahrnutých v IROP: infraštruktúra, dostupné a efektívne verejné služby, podpora podnikania a tvorby pracovných miest, miestne komunity na vidieku a v mestách. Požadovaný rast je možné dosiahnuť investíciami do ľudských zdrojov v prepojení s cieľovými investíciami do zodpovedajúcej infraštruktúry podľa typu regiónu alebo potrieb konkrétneho územia.

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

IROP 2014-2020 ako strategický dokument s celoštátnym dosahom je podľa § 4 ods. 1 zákona predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov. Posudzovanie vplyvov zabezpečilo podľa § 17 ods. 2 zákona Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej MPRV SR) v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej MŽP SR).

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Vypracovanie návrhu IROP 2014-2020 ako strategického dokumentu s celoštátnym dosahom zabezpečilo MPRV SR v marci 2014. Znenie strategického dokumentu bolo zverejnené na webových sídlach: www.land.gov.sk; www.ropka.sk; www.opbk.sk a www.enviroportal.sk.

Proces posudzovania vplyvov IROP 2014-2020 na životné prostredie bolo vykonaný podľa § 17 zákona a v súlade so smernicou 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie. Prebehol

v nasledovných krokoch:

- Oznámenie o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom vypracovala doc. RNDr. Ingrid Belčáková, PhD. – IBECS, Lopenícka 1A, 831 02 Bratislava v júli 2013;
- Obstarávateľ, MPRV SR, sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja doručil dňa 25. 07. 2013 listom č. 2013-2679/1503 zo dňa 22. 07. 2013 podľa § 17 ods. 3 zákona MŽP SR, odboru environmentálneho posudzovania oznámenie o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom a zároveň ho zverejnil podľa § 6 ods. 1 zákona na svojom webovom sídle www.land.gov.sk, www.ropka.sk; www.opbk.sk a v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (denník Pravda) s určením termínu a miesta na predloženie pripomienok. MŽP SR zároveň zabezpečilo zverejnenie oznámenia na webovom sídle www.enviroportal.sk. MPRV SR súčasne písomne informovalo o oznámení jednotlivé ústredné orgány štátnej správy a samosprávne kraje;
- V zákonom stanovenej lehote 15 dní bolo k oznámeniu doručené na MPRV SR 1 písomné stanovisko Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory, list č. 503/2013 zo dňa 12. 08. 2013, pripomienky boli akceptované a zapracované do strategického dokumentu ;
- Rozsah hodnotenia strategického dokumentu určilo podľa § 8 a § 17 ods. 5 zákona MPRV SR v spolupráci s MŽP SR dňa 04. 09. 2013;
- Určený rozsah hodnotenia a časový harmonogram bol zverejnený v plnom rozsahu na webovom sídle www.land.gov.sk a na www.enviroportal.sk spolu s určením termínu a miesta na predloženie pripomienok k rozsahu hodnotenia;
- Správu o hodnotení vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom IROP 2014-2020 vypracovala doc. RNDr. Ingrid Belčáková, PhD. – IBECS, Lopenícka 1A, 831 02 Bratislava, v marci 2014;
- MPRV SR predložilo dňa 25.03 2014 podľa § 17 ods. 8 zákona na MŽP SR úplné znenie návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a správu o hodnotení v elektronickej forme a zároveň ich zverejnilo na svojom webovom sídle www.land.gov.sk, www.ropka.sk; www.opbk.sk. V listinnej forme boli oba dokumenty doručené na MŽP SR dňa 28. 03. 2014;
- MŽP SR zverejnilo správu o hodnotení, samotný strategický dokument a informáciu o verejnom prerokovaní na webovom sídle www.enviroportal.sk dňa 25. 03. 2014;
- Informáciu o vypracovaní návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a správy o hodnotení zverejnilo MPRV SR podľa § 17 ods. 7 v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (denník Pravda) s uvedením termínu na predkladanie stanovísk a adresy, na ktorú možno stanoviská predkladať. O zverejnení informovalo MŽP SR;
- MPRV SR do 21 dní od zverejnenia správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom zabezpečilo podľa § 17 odseku 9 zákona v spolupráci s MŽP SR verejné prerokovanie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom;
- MPRV SR oznámilo termín a miesto verejného prerokovania desať dní pred jeho konaním MŽP SR a zároveň informáciu o jeho konaní zverejnilo na svojej internetovej stránke a v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom;
- Verejné prerokovanie správy o hodnotení sa uskutočnilo dňa 03. 04. 2014 o 13.00 h na Výskumnom ústave pôdoznalectva a ochrany pôdy, Gagarinova 10, 827 13 Bratislava;
- Stanoviská k správe o hodnotení bolo možné predkladať do 14. 04. 2014 a zasielať na

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, odbor prierezových činností a financovania projektov, Prievozská 2/B, 828 25 Bratislava 26;

- MŽP SR, odbor environmentálneho posudzovania zabezpečil podľa § 17 ods. 11 zákona vypracovanie odborného posudku. MŽP SR určilo za spracovateľku odborného posudku doc. RNDr. Evu Pauditšová, PhD., zapísanú v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na životné prostredie pod číslom 500/2010-OPV listom č. 3000/2014-3.4/zk, zo dňa 11. 04. 2014;
- MPRV SR doručilo dňa 07. 05. 2014 vypracovaný odborný posudok na MŽP SR listom č. MPRV-2014-1/10106-50 zo dňa 05. 05. 2014;
- MŽP SR vypracovalo na základe doručeného odborného posudku toto stanovisko z procesu posudzovania vplyvov podľa zákona.

Po ukončení procesu posudzovania vplyvov IROP 2014-2020 na životné prostredie podľa zákona zohľadní MPRV SR ako rezortný orgán toto stanovisko vypracované MŽP SR, predložené stanoviská v procese SEA a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu. Výsledok SEA procesu a zohľadnenie predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením uvedie MPRV SR v doložke vplyvov na životné prostredie, ktorú vypracuje podľa prílohy č. 7 zákona.

Predpokladaný termín predloženia návrhu predmetného strategického dokumentu na rokovanie vlády Slovenskej republiky bol podľa oznámenia o strategickom dokumente stanovený na máj 2014.

2. Orgán kompetentný na jeho prijatie

Vláda Slovenskej republiky a Európska komisia.

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Uznesenie vlády Slovenskej republiky a Rozhodnutie Európskej komisie.

4. Vypracovanie správy o hodnotení strategického dokumentu

Správu o hodnotení IROP 2014-2020 ako strategického dokumentu s celoštátnym dosahom vypracovala podľa § 9 zákona doc. RNDr. Ingrid Belčáková, PhD., IBECS, Lopenícka 1A, 831 02 Bratislava, v marci 2014.

5. Posúdenie správy o hodnotení strategického dokumentu

Podľa § 17 ods. 11 zákona určilo MŽP SR listom č. 3000/2014-3.4/zk, zo dňa 11. 04. 2014 za spracovateľku odborného posudku predmetného strategického dokumentu s celoštátnym dosahom doc. RNDr. Evu Pauditšová, PhD., zapísanú v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie na MŽP SR pod číslom 500/2010-OPV.

Odborný posudok bol vypracovaný v stanovnej lehote podľa § 13 ods. 6 zákona a odovzdaný MPRV SR ako obstarávateľovi IROP 2014-2020 a následne doručený na MŽP SR dňa 06. 05. 2014.

Odborný posudok a návrh záverečného stanoviska vypracovala jeho spracovateľka na základe predloženej správy o hodnotení strategického dokumentu, návrhu strategického dokumentu, vlastných poznatkov, konzultácií s autorkou správy o hodnotení, záznamu z verejného prerokovania navrhovaného strategického dokumentu a písomných stanovísk od jednotlivých subjektov procesu posudzovania.

Spracovateľka v odbornom posudku uvádza, že správa o hodnotení strategického dokumentu je vypracovaná na základe objektívnych informácií a obsahuje dostatočne rozpracované všetky

body podľa prílohy č. 4 zákona. V identifikácii predpokladaných vplyvov v správe o hodnotení absentuje označenie gradácie ich kvality z hľadiska významnosti, čo je však pochopiteľné, pretože takto konkrétne je možné hodnotiť vplyvy až na úrovni hodnotenia činností, nie v rámci strategických dokumentov. Vyššie uvedené vplyvy na zložky životného prostredia a obyvateľov sú determinované (vrátane ich intenzity) ako potenciálne v prípade, že sa bude posudzovať a následne realizovať činnosť, ktorá bude vyplývať zo strategického dokumentu IROP 2014-2020.

Spracovateľka odporučila v závere odborného posudku schválenie strategického dokumentu.

6. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

V zákonom stanovenej lehote 21 dní podľa § 12 zákona boli na MPRV SR predložené 2 písomné stanoviská k správe o hodnotení strategického dokumentu a k návrhu strategického dokumentu od:

1. Úradu vlády Slovenskej republiky, oddelenie stratégie politiky súdržnosti, odbor politiky súdržnosti, sekcia centrálny koordinačný orgán (20 pripomienok) (list č. 5116-18403/2014/OPS zo dňa 11. 4. 2014).

P. č.	Subjekt	Znenie pripomienky	Obyčajná/zásadná	Vyhodnotenie
1.	ÚV SR/SCKO	Kapitola III. 1. 8, str. 24 - 25 text o cieľoch IROP 2014-2020 navrhujeme presunúť do relevantnej časti správy. Text je zrejme omylom vložený za kapitolu III.1. 8. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	Neakceptované. Kapitola je pripravená v súlade so zákonom 24/2006 Z. z.
2.	ÚV SR/SCKO	V časti Vzťah k iným strategickým dokumentom, str. 9, požadujeme vypustenie prvej odrážky „Európa 2020 – udržateľný a inkluzívny rast“, doplnenie do 7. odrážky „Európa 2020 – Stratégia pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast“ a doplnenie odrážky „Zelená kniha o územnej súdržnosti“. Zdôvodnenie: Ide o odstránenie duplicity a o doplnenie textu.	Z	zpracované
3.	ÚV SR/SCKO	V časti Školstvo, veda, výskum, na str. 21 navrhované znenie druhého ods. je v zásadnom rozpore s Národným programom reforiem a so špecifickými odporúčaniami Rady. Požadujeme jeho zosúladenie s uvedenými dokumentmi. Zdôvodnenie: Zosúladenie textu s uvedenými dokumentmi.	Z	Neakceptované. Text uvádza štatistické fakty. Zo strany CKO potrebná špecifikácia pripomienky.
4.	ÚV SR/SCKO	V časti V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie, na str. 40, v štvrtej odrážke, navrhujeme slovo „monitoring“ nahradiť slovom „monitorovanie“. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zpracované
5.	ÚV SR/SCKO	Str. 41, časť VII. Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie, navrhujeme slovo „indikátorov“ vrátane jeho ekvivalentu nahradiť slovným spojením „merateľné ukazovatele“. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zpracované
6.	ÚV SR/SCKO	Kapitoly III. 3, III. 4 a III. 5 popisujú, že realizáciou IROP 2014-2020 budú ovplyvnené všetky regióny	Z	zpracované

		<p>Slovenska a viaceré faktory životného prostredia vrátane zdravia (nepriaznivé trendy, relevantné environmentálne aspekty). Žiadame doplniť do kapitoly V. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie text: „pri rozhodovaní vo výbere projektov dôsledne uplatňovať zásadu „znečisťovateľ platí“¹ (identicky na str. 49).</p> <p>Zdôvodnenie:</p> <p>V súlade so stratégiou Európa 2020 pre zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu nestačí IROP 2014-2020 len zohľadniť uvedené aspekty. Uvedené je potrebné aktívne uplatňovať v súlade s Partnerskou dohodou SR na roky 2014 – 2020.</p>		
7.	ÚV SR/SCKO	<p>Kapitola IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch vrátane zdravia a kapitola IX. Netechnické zhrnutie poskytovaných informácií uvádza vplyvy IROP 2014-2020 na životné prostredie prostredníctvom princípov a kritérií udržateľného rozvoja. Je veľmi ťažké súhlasiť s autorom, že vplyv IROP 2014-2020 na Ekologický princíp je vo všetkých kritériách nepriamy, neutrálny.</p> <p>Zdôvodnenie:</p> <p>Napr. jednu z aktivít IROP 2014-2020: „v preukázateľne odôvodnených prípadoch budovanie nových úsekov ciest z dôvodu zabezpečenia dopravnej obslužnosti územia a za účelom odstránenia identifikovaných systémových nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom na environmentálny a bezpečnostný aspekt“ by sme určite nenazvali nepriamym, neutrálnym vplyvom. Uvedená aktivita je len jedna z mnohých, ktoré majú vplyv. Pripomienka nadväzuje na pripomienku „dôsledné uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“ – preventívna a nápravná zložka.</p>	Z	Akceptované. Upravené na priamy, mierne negatívny.
8.	ÚV SR/SCKO	<p>Kapitola VII Návrh monitorovania environmentálnych vplyvov vrátane vplyvov na zdravie obsahuje návrh ukazovateľov na sledovanie environmentálnych vplyvov. Ukazovatele odporúčame doplniť o definíciu a mernú jednotku (identicky str. 50).</p> <p>Zdôvodnenie:</p> <p>Odporúčané ukazovatele nie sú obsahovo jednoznačne definované. V prípade, že IROP 2014-2020 sa rozhodne monitorovať ukazovatele, potrebuje presnú definíciu a mernú jednotku.</p>	O	Neakceptované. Bežný postup definovania návrhu ukazovateľov pre monitorovanie environmentálnych vplyvov v správe o hodnotení. Bližšie sa nešpecifikujú.
9.	ÚV SR/SCKO	<p>Kapitola III.1.1 Geomorfologické a geologické pomery str. 10, v druhom odseku v strede, navrhujeme upraviť</p>	O	zpracované

¹ V legislatíve SR nie je zásada „znečisťovateľ platí“ definovaná, avšak vo všeobecnosti možno pod touto zásadou rozumiť pravidlo, že ten, kto svojou činnosťou, prípadne nekonaním môže spôsobiť, alebo spôsobil znečisťovanie alebo poškodzovanie životného prostredia, by mal znášať aj náklady na preventívne a nápravné opatrenia predchádzajúce, alebo zabraňujúce znečisťovaniu alebo poškodzovaniu. V prípade, ak nápravné opatrenia nie je možné vykonať tak, že sa životné prostredie uvedie do pôvodného stavu, mal by znečisťovateľ znášať takú kompenzáciu poškodenia, alebo znečistenia životného prostredia, ktorá bude úmerná miere svojho podielu tohto znečistenia, alebo poškodenia životného prostredia. Príslušný orgán verejnej správy môže prijať nevyhnutné preventívne alebo nápravné opatrenia, ale len v prípade, ak znečisťovateľ nie je schopný tieto opatrenia realizovať sám. Zásada znečisťovateľ platí zahŕňa preventívnu a nápravnú zložku. **Prevenčná zložka** – znamená, že každý, kto svojou akoukoľvek činnosťou, resp. opomenutím konania môže spôsobiť poškodenie životného prostredia, je povinný vykonať na vlastné náklady také opatrenia, ktoré predchádzajú znečisťovaniu alebo poškodzovaniu životného prostredia, prípadne tieto nežiaduce negatívne vplyvy vlastnej činnosti minimalizujú na úroveň, ktorá je prípustná z hľadiska osobitných predpisov (ide o prípustné limity znečisťovania ovzdušia, vody, pôdy a pod.). **Nápravná zložka** – znamená, že každý, kto spôsobil závažné poškodenie alebo znečistenie životného prostredia, je povinný v súlade s príslušným všeobecne záväzným právnym predpisom na vlastné náklady toto znečistenie prípadne poškodenie životného prostredia odstrániť a viesť životné prostredie do pôvodného stavu, prípadne do stavu, ktorý v čo najmenšej miere poškodzuje životné prostredie a znečisťuje jednotlivé jeho zložky

		text nasledovne - „..... sypké materiály – tufy a tufity. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.		
10.	ÚV SR/SCKO	Kapitola III.1.3 Hydrologické pomery, str. 12 v druhom odseku navrhujeme uviesť správne povodia úmoria Čierneho mora, t. j. povodie Dunaja a povodie Tisy. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zapracované
11.	ÚV SR/SCKO	Kapitola III. 1.8 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti na str. 25, v tabuľke č. 1: Lokality na Slovensku zapísané v zozname svetového a kultúrneho dedičstva, navrhujeme upraviť predposlednú odrážku nasledovne „Jaskyne Slovenského krasu a Aggtelekského krasu ...“. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zapracované
12.	ÚV SR/SCKO	Kapitola III. 4, str. 33, v časti Nepriaznivé trendy v oblasti ochrany prírody a krajiny v mestách aj na vidieku, navrhujeme šiestu odrážku upraviť nasledovne, „...nepoľnohospodárske účely“. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zapracované
13.	ÚV SR/SCKO	Kapitola III. 5, str. 35, v časti Ochrana prírody, v druhej odrážke navrhujeme uviesť správny rok. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	Akceptované. Upravené.
14.	ÚV SR/SCKO	Upraviť gramatické chyby: str. 13, v časti Kvalita povrchových a podzemných vôd, v druhej vete navrhujeme upraviť text „..... v poľnohospodársky využívaných územiach.“ , str. 18, v časti Smrekový stupeň, navrhujeme upraviť text „Po odlesnení“ , str. 20, v kap. III.1.7 Obyvateľstvo a sídla, poslednú vetu v prvom odseku navrhujeme upraviť „..... zrýchľujúcim sa tempom“. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zapracované
15.	ÚV SR/SCKO	V časti II. 6 „Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom“, na str. 6 odstrániť slovné spojenie „založeného na podpore pólov rastu“. To isté na str. 43. Zdôvodnenie: Ide o zosúladienie textu s textom Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020, schválenej uznesením vlády SR č. 65 zo dňa 12. 2. 2014.	Z	Zapracované.
16.	ÚV SR/SCKO	Žiadame zosúladiť text s platnými a účinnými nariadeniami EÚ pre politiku súdržnosti na programové obdobie 2014 – 2020. Napr. v časti II. 6 „Obsah a hlavné ciele strategického dokumentu a jeho vzťah k iným strategickým dokumentom“, na str. 7, pri prioritnej osi 1, uviesť správny názov investičnej priority v zmysle nariadení EÚ, a to: „Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých (a to aj nehluchých) a nízkoúhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej prepravy, prístavov, multimodálnych spojení a letiskovej infraštruktúry na podporu udržateľnej regionálnej a miestnej mobility.“ Podobne je potrebné	Z	zapracované

		zosúladiť aj v ďalšom texte názvy tematických cieľov, investičných priorít. Zdôvodnenie: Zosúladienie textu s nariadeniami EÚ pre politiku súdržnosti na roky 2014 – 2020.		
17.	ÚV SR/SCKO	V časti „Vzťah k iným strategickým dokumentom“, na str. 9, uviesť správne názvy dokumentov a doplniť dokument Národný program reforiem 2013. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie a doplnenie textu.	Z	Čiastočne akceptované. Národný program reforiem 2013 doplnený. Zo strany CKO je potrebná bližšia špecifikácia.
18.	ÚV SR/SCKO	Na str. 17 druhý odsek upraviť nasledovne „Flóra územia Slovenska patrí do holoarktickej oblasti...“. Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	zpracované
19.	ÚV SR/SCKO	Odstrániť duplicitné texty (napr. v časti II. 4 „Dotknuté orgány“, na str. 5 je duplicitne uvedené „Základné a stredné školy, učilišťa“, na str. 6 je duplicitný text v druhom a poslednom odseku: „IROP 2014-2020 je teda možné považovať za nástroj podpory opatrení,...“, na str. 44 - 46 vypustiť text ohľadom prioritných osí, ktorý je už uvedený na str. 7 - 9; Zdôvodnenie: Ide o precizovanie textu.	O	Neakceptované. Kapitola zhrnutie popisuje sumár. Je možné že dochádza k identickosti textu.
20.	ÚV SR/SCKO	Kapitola IX. Netechnické zhrnutie poskytovaných informácií, str. 46 – informácie o rozdelení celkovej alokácie IROP 2014-2020 za zdroje EÚ nekorešpondujú s informáciami v návrhu IROP 2014-2020, ani s textom na str. 52 v rámci časti X. Informácia o ekonomickej náročnosti. Zdôvodnenie: Uvedené rozdelenie zdrojov EÚ na jednotlivé tematické ciele je potrebné v relevantných častiach správy zosúladiť.	Z	Zpracované.

Pripomienky sa týkali predovšetkým precizovania textu dokumentov, vecnej úpravy textu správy o hodnotení a zosúladienie jednotlivých formulácií s textom Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020, schválenej uznesením vlády SR č. 65 zo dňa 12. 02. 2014.

- bola akceptovaná zásadná pripomienka na doplnenie textu, konkrétne pri rozhodovaní vo výbere projektov dôsledne uplatňovať zásadu „znečisťovateľ platí“
- vplyvy na ekologický princíp v prípadoch budovanie nových úsekov ciest z dôvodu zabezpečenia dopravnej obslužnosti územia boli upravené na priamy, mierne negatívny.

2. Spoločnosti *EKODREN s.r.o.*, Nová Rožňavská 3, 831 04 Bratislava listom doručeným na MŽP SR dňa 10. 04. 2014 nasledujúca pripomienka:.

Navrhujeme pre konkrétny cieľ č. 4.2.2, zabezpečenie bezproblémového zásobovania obyvateľstva kvalitnou pitnou vodou a efektívna likvidácia odpadových vôd bez negatívnych dopadov na životné prostredie doplniť:

A) aby integrálnou súčasťou rekonštruovaných a vybudovaných kanalizačných sietí bol systém pre odvod dažďových zrážok tzv. „kritického dažďa“ do vsakov, t.j. je to odvádzanie najnepriaznivejšieho dažďa, ktorý je zo všetkých krátkodobých a dlhodobých dažďov pre danú oblasť a konkrétne vsakovacie schopnosti určitého podložie ten najnepriaznivejší, a projektant by mal riešiť aj umiestnenie 100-ročného dažďa, napr. do muldy, prípadne do reliéfovej depresie, resp. do odparovacieho jazierka. Tým bude zabezpečené optimálne dimenzovanie

vsakovacích objektov pre každú konkrétnu oblasť prislúchajúcu konkrétnej zrážkomernej stanici a konkrétnej kvality pôdy (podložia).

- B) Tento prístup k narábaniu s dažďovými vodami by mal vychádzať z odporúčaní EÚ a dopĺňať Vyhlášku MŽPSR č. 397/2003, to znamená, že pôvodca dažďovej vody (majiteľ nehnuteľnosti, komunikácie, spevnenej plochy) má prednostne dažďové vody nechať vsiaknuť do podložia na tom istom území na ktorom dopadli, lebo ich rýchle odvádzanie do kanalizácie a následne do potokov a riek je neželané a spôsobuje povodne. Cieľom je, čo najviac sa priblížiť pôvodnému prírodnému stavu. Dimenzovanie vsakov pre dažde odporúča EÚ riešiť pomocou smernice DWA ATV-A 138, ktorej odpovedá výpočtový program ekodren, ktorý má navyše ako jediný aproximované hodnoty pre 100-ročný dážď pre všetky zrážkomerné stanice na Slovensku.
- C) Doplniť tabuľku č. 29 Ukazovatele výsledkov špecifické pre IROP podľa konkrétneho cieľa o nový ukazovateľ: Kapacita objektov na zadržanie dažďovej vody v kanalizačnom systéme. Tento ukazovateľ porovnávať so smerodatným výpočtom pre kritický dážď, prípadne prihliadať aj na umiestnenie 100-ročného dažďa v súlade so smernicami EÚ.
- Navrhujeme pre konkrétny cieľ č. 4.3.1, nasledujúcu cieľovú hodnotu parametra, Kapacita objektov na zadržanie dažďovej vody v sídlach, aby bol optimálne využitý potenciál záchytných a vsakovacích systémov v súlade s cieľmi opatrenia. Pre výpočet optimálneho objemu záchytných a vsakovacích systémov a tiež pre presný odhad cieľovej hodnoty parametra, Kapacita objektov na zadržanie dažďovej vody v sídlach doporučujeme použiť výpočtový program ekodren.

- Pripomienky boli vzaté na vedomie a zapracované v rámci odborného posudku. Uvedené odporúčania budú použité pri finalizácii textu operačného programu.

Celkovo bolo k správe o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a samotnému návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom v riadnom termíne v dvoch stanoviskách uvedených 21 pripomienok, z ktorých 13 malo charakter obvyčajnej pripomienky, s cieľom precizovania textu dokumentov. Ostatných 8 pripomienok sa týkalo vecnej úpravy textu správy o hodnotení. Pripomienky boli vyhodnotené a zapracované do strategického dokumentu.

7. Verejné prerokovanie a jeho závery

Verejné prerokovanie správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom sa uskutočnilo dňa 03. 04. 2014 o 13.00 h na Výskumnom ústave pôdoznalectva a ochrany pôdy, Gagarinova 10, 827 13 Bratislava

Verejného prerokovania sa zúčastnilo 23 prítomných, z toho spracovateľka správy o hodnotení, z MPRV SR ako obstarávateľ a rezortného orgánu 3 zástupcovia a 1 zástupca MŽP SR.

Spracovateľka správy o hodnotení RNDr. Ingrid Belčáková, PhD. informovala prítomných o základnej stratégii IROP 2014-2020, stručne charakterizovala prioritné osi, konkrétne ciele IROP 2014-2020, hovorila o vzťahu IROP 2014-2020 k iným strategickým dokumentom a tiež oboznámila prítomných so správou o hodnotení, uviedla základné informácie a výsledky strategického environmentálneho hodnotenia a predovšetkým informovala o predpokladaných a pravdepodobne významných vplyvoch IROP 2014-2020 na životné prostredie a zdravie obyvateľov.

O priebehu procesu posudzovania informovala zástupkyňa MŽP SR Mgr. Zuzana Koločányová a predstavila celý proces posudzovania vplyvov na životné prostredie IROP 2014-2020. Zároveň prehľadne predstavila harmonogram doterajších krokov procesu SEA strategického dokumentu a krokov, ktoré budú nasledovať po verejnom prerokovaní.

Nikto z prítomných nemal námietky voči výsledkom hodnotenia dokumentovaných v správe

o hodnotení vplyvov na životné prostredie a zdravie obyvateľov. Jediná otázka, ktorá bola vznesená zo strany prítomných účastníkov bola o poskytnutí korešpondenčnej adresy na zasielanie pripomienok. V rámci diskusie neboli vznesené žiadne ďalšie dotazy. Verejné prerokovanie ukončil Ing. Emil Pícha, CSc., generálny riaditeľ sekcie riadenia programov regionálneho rozvoja.

Priebeh verejného rokovania bol zaznamenaný v zápise z verejného prerokovania, ktorý je spolu s prezenčnou listinou súčasťou dokumentácie z procesu posudzovania.

Z priebehu verejného prerokovania nevyplynuli žiadne osobitné závery z hľadiska vplyvu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Realizácia predmetného strategického dokumentu s celoštátnym dosahom, predmetom ktorého je IROP, môže mať vplyv na všetky zložky a faktory životného prostredia, a to pozitívne i negatívne. Vzhľadom na charakter a dosah strategického dokumentu sa predpokladá prevaha pozitívnych vplyvov pred negatívnymi.

Hlavný cieľ a čiastkové ciele IROP 2014-2020 sú formulované všeobecne bez vzťahu ku konkrétnym územiám alebo lokalitám. Je zrejmé, že ich realizácia sa bude vykonávať na území celého Slovenska.

Vplyvy IROP 2014-2020 na životné prostredie boli posudzované komplexne najmä z hľadiska vplyvov na zložky životného prostredia (horninové prostredie, pôdu, ovzdušie a klimatické pomery, hydrologické charakteristiky prostredia, faunu, flóru, ich biotopy a chránené územia všetkých druhov) a na obyvateľstvo, jeho zdravie a aktivity. Zároveň bolo poukázané na vplyvy vybraných skupín činností súvisiacich s prioritnými oblasťami a navrhovanými opatreniami.

Konkrétnejšiu formu bude mať rozpracovanie cieľov stratégie po jej schválení na regionálnu úroveň. Strategické dokumenty s regionálnym dosahom môžu byť rovnako ako IROP 2014-2020 predmetom posudzovania vplyvov, pokiaľ spĺnia kritériá podľa druhej časti zákona.

V prípade realizácie budúcich konkrétnych projektov v oblasti IROP, ktoré povedú k plneniu stanovených cieľov IROP 2014-2020, ale aj stratégií s regionálnym dosahom, už bude možné stanoviť konkrétne pozitívne i negatívne vplyvy na zložky životného prostredia a verejné zdravie, a to v lokalitách ich realizácie. Tieto činnosti, v prípade, že budú identifikovateľné podľa § 18 zákona, budú podliehať konaniam podľa tretej časti zákona.

V strategickom dokumente sa v nadväznosti na smerovanie strategického cieľa navrhuje realizácia nasledujúcich úloh a na ne viazaných investičných priorít:

Prioritná os 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

Tematický cieľ:

- Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach

Investičné priority

- Posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov;
- Vývoj a zlepšovanie ekologicky priaznivých, vrátane nízkohlukových a nízkouhlíkových dopravných systémov vrátane vnútrozemských vodných ciest a námornej dopravy, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility.

Prioritná os 2: Lahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

Tematický cieľ:

- Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkol'vek diskriminácii
- Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, ako aj zručností a celoživotného

vzdelávania

Investičné priority

- Investície do zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry, ktoré prispievajú k celoštátnemu, regionálnemu a miestnemu rozvoju, znižujú nerovnosť z hľadiska zdravotného postavenia, podporujú sociálne začleňovanie prostredníctvom lepšieho prístupu k sociálnym, kultúrnym a rekreačným službám a prechod z inštitucionálnych služieb na komunitné
- Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry

Prioritná os 3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

Tematický cieľ:

- Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily.

Investičné priority

- Podpora rastu priaznivého pre zamestnanosť, a to rozvíjaním vnútorného potenciálu ako súčasť územnej stratégie pre konkrétne oblasti vrátane konverzie upadajúcich priemyselných regiónov a posilnenia prístupnosti a rozvoja špecifických prírodných a kultúrnych zdrojov

Prioritná os 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie

Tematický cieľ:

- Podpora prechodu na nízko uhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch.
- Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov.

Investičné priority

- Podpora energetickej efektívnosti, inteligentného riadenia energie vo verejných infraštruktúrach vrátane verejných budov a v sektore bývania;
- Investovanie do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis Únie a pokryť potreby, ktoré členské štáty špecifikovali v súvislosti s investíciami nad rámec týchto požiadaviek
- Prijímanie opatrení na zlepšenie mestského prostredia, revitalizácie miest, oživenia a dekontaminácie opustených priemyselných lokalít (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou), zníženia znečistenia ovzdušia a podpory opatrení na zníženie hluku.

Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou

Tematický cieľ:

- Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkol'vek diskriminácii.

Investičné priority

- Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou.

Prioritná os 6: Technická pomoc

Tematický cieľ:

- Zabezpečenie efektívneho riadenia a implementácie IROP.

Vyhodnotenie predpokladaných vplyvov vzhľadom na uvedené prioritné osi strategického dokumentu

Princíp	Kritérium	Charakteristika a miera vplyvu realizácie IROP	Prioritná os s dominantným významom pri napĺňaní kritéria
Princíp podpory rozvoja ľudských zdrojov	zabezpečenie ochrany zdravia ľudí,	priamy, nepriamy, veľmi významný, pozitívny, kumulatívny, synergický	2, 4, 5

Princíp	Kritérium	Charakteristika a miera vplyvu realizácie IROP	Prioritná os s dominantným významom pri naplňaní kritéria
	zabezpečenie optimálneho rozvoja ľudských zdrojov	priamy menej významný pozitívny synergický	2,4, 5
Ekologický princíp	zachovanie a podpora biodiverzity, vitality a odolnosti ekosystémov,	priamy, mierne negatívny	1, 4
	optimalizácia priestorového usporiadania a funkčného využívania krajiny zabezpečenie jej územného systému ekologickej stability,	priamy, mierne negatívny	4
	zachovanie a podpora život zabezpečujúcich systémov,	priamy, mierne negatívny	4
	zachovanie vysokej kvality zložiek životného prostredia – minimalizácia negatívnych vplyvov na životné prostredie	priamy, mierne negatívny	4
	minimalizácia využívania neobnoviteľných zdrojov a prednostné využívanie obnoviteľných zdrojov, avšak v medziach ich reprodukčných schopností;	priamy, mierne negatívny	3, 4
Princíp autoregulačného a sebahodnotného vývoja	Odhaľovanie a využívanie prírodných a antropicky simulovaných autoregulačných a sebahodnotných prírodných mechanizmov,	nepriamy, neutrálny	3, 4, 5
	podpora uzavretých cyklov výroby a spotreby;	nepriamy, neutrálny	3, 4, 5
Efektívnostný princíp	zachovanie optimálnych látkovo-energetických cyklov	nepriamy, neutrálny	1,2,3,4,5
	minimalizácia surovínových a energetických vstupov,	nepriamy, neutrálny	1,2,3,4,5
	redukcia množstva výstupov a minimalizácia strát,	nepriamy, neutrálny	1,2,3,4,5
	zavádzanie a podpora nástrojov environmentálnej ekonomiky;	Priamy veľmi významný pozitívny kumulatívny synergický	1,2,3,4,5
Princíp rozumnej dostatočnosti	rozumné a šetrné využívanie zdrojov a ich ochrana,	nepriamy pozitívny kumulatívny synergický	1,2,3,4,5
	podpora vhodných foriem	nepriamy pozitívny	1,2,3,4,5

Princíp	Kritérium	Charakteristika a miera vplyvu realizácie IROP	Prioritná os s dominantným významom pri napĺňaní kritéria
	samozásobovania	kumulatívny synergický	
Princíp preventívnej opatrnosti a predvídavosti	uprednostňovanie preventívnych opatrení pred odstraňovaním nežiaducich následkov činností,	Priamy pozitívny	1,2,3,4,5
	rešpektovanie možných rizík (vrátane neoverených);	nepriamy , neutrálny	1,2,3,4,5
Princíp rešpektovania potrieb a práv budúcich generácií	zachovanie možností využívania existujúcich zdrojov aj pre budúce generácie	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
	zachovanie rovnakých práv budúcich generácií;	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
Princíp vnútrogeneračnej, medzigeneračnej a globálnej rovnosti práv obyvateľov Zeme	zabezpečenie ľudských práv vo všetkých smeroch a systémoch,	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
	zabezpečenie národnostnej, rasovej a inej rovnosti,	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
	zabezpečenie práv ostatných živých bytostí;	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
Princíp kultúrnej a spoločenskej Integrity	preferovanie rozvoja na báze vnútorného rozvojového potenciálu namiesto mechanicky importovaného rozvoja,	nepriamy veľmi významný pozitívny kumulatívny synergický	3,5
	zachovanie a obnova pozitívnych hodnôt krajiny, sociálnej a kultúrnej identity,	Priamy veľmi významný pozitívny	4,5
	podpora miestneho koloritu, ľudovej kultúry a duchovnej atmosféry,	Nepriamy menej významný pozitívny	4,5
	oživenie tradičných aktivít s citlivým využitím moderných technológií	nepriamy menej významný pozitívny	4,5
	podpora spontánnych foriem pomoci, resp. svojpomoci	Priamy veľmi významný pozitívny	4,5
	uplatňovanie mierových a konsenzuálnych metód riadenia,	Nepriamy, neutrálny	1,2,3,4,5
Princíp nenásilia	nepoužívanie akýchkoľvek foriem násilia	Nepriamy, neutrálny	1,2,3,4,5
Princíp emancipácie a participácie	presadzovanie primeranej miery decentralizácie a uplatňovania príslušníkov daného spoločenstva	Priamy, pozitívny	3,5
	tvorba pracovných príležitostí a umožnenie prístupu k verejným statkom a službám,	Priamy, pozitívny	3,5
	účasť obyvateľov obcí na	Priamy, pozitívny	3,5

Princíp	Kritérium	Charakteristika a miera vplyvu realizácie IROP	Prioritná os s dominantným významom pri napĺňaní kritéria
	rozhodovaní a posilnenie verejnej kontroly;		
Princíp solidarity	uplatňovanie tolerancie a porozumenia,	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
	podpora vzájomnej pomoci a spoluzodpovednosti	Priamy, pozitívny	1,2,3,4,5
Princíp subsidiarity	prenášanie kompetencií na najnižšiu možnú hierarchickú úroveň ich realizácie a približovanie ich výkonu k občanovi,	Priamy veľmi významný pozitívny kumulatívny synergický	1,2,3,4,5
Princíp prijateľných chýb	uprednostňovanie prístupov umožňujúcich návrat k východiskovému stavu - minimalizácia nevratných zmien s ťažko predvídateľnými dôsledkami	Priamy veľmi významný pozitívny kumulatívny synergický	1,2,3,4,5
	bezodkladné zverejňovanie chýb a omylov, ako aj ich bezprostredné odstraňovanie, resp. zmierňovanie;	Priamy veľmi významný pozitívny	1,2,3,4,5
Princíp optimalizácie	cielené riadenie a zosúladzovanie všetkých činností so smerom k rovnováhe, odstraňovanie nežiaducich následkov, zdrojov nestability a rizík,	Priamy veľmi významný pozitívny	1,2,3,4,5
	hľadanie a podpora verejnoprospešných činností s viacsmernými kladnými vplyvmi	Priamy veľmi významný pozitívny kumulatívny synergický	1,2,3,4,5

V rámci procesu posudzovania vplyvov IROP 2014-2020 ako strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie boli zhodnotené predpokladané vplyvy jeho realizácie na životné prostredie vrátane zdravia (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne i negatívne), ktoré bolo možné v tomto štádiu predpokladať.

Predpokladané vplyvy IROP 2014-2020 na životné prostredie, ktoré bude potrebné zohľadniť pri posudzovaní ďalších strategických dokumentov a navrhovaných činnosti pri napĺňaní jeho cieľov sú nasledovné:

Vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie

Vzhľadom na charakter strategického dokumentu sa významné negatívne vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie jeho realizáciou nepredpokladajú. Málo

významné negatívne vplyvy je možné očakávať počas výstavby objektov a zariadení týkajúcich sa prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov, ako aj zariadení zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadení určených na podporu vzdelávania a tiež objektov súvisiacich s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií. Významné negatívne vplyvy môžu nastať v prípade lokalizácie uvedených objektov a zariadení v lokalitách s potenciálnou hrozbou svahových pohybov a v oblastiach ohrozovaných záplavami.

Vplyvy na klimatické pomery

Významnejšie vplyvy na klimatické pomery sa nepredpokladajú ani vo vzťahu k prevádzke objektov a zariadení v súvislosti s budovaním objektov týkajúcich sa prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov, ako aj zariadení zdravotnej a sociálnej infraštruktúry a tiež zariadení určených na podporu vzdelávania.

Vplyvy na ovzdušie

Vplyvom realizácie strategického dokumentu sa nepredpokladá také zvýšenie znečistenia ovzdušia, ktoré by nebolo v súlade s platnými predpismi v oblasti ochrany ovzdušia. Mierne významný negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia sa môže prejavovať dočasne počas výstavby objektov a zariadení sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov, ako aj zariadení zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadení určených na podporu vzdelávania a tiež objektov súvisiacich s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií.

Vplyvy na vodné pomery

Potenciálne negatívne vplyvy (mierne, stredne významné až významné) realizácie strategického dokumentu na povrchové a podzemné vody sa predpokladajú, závisia od realizácie konkrétnych činností, ich parametrov a umiestnenia v území (ide najmä o objekty prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov infraštruktúry TEN-T). Dodržaním platných právnych predpisov sa negatívne dopady predpokladaných vplyvov môžu zmierniť účinnými opatreniami.

Vplyvy na pôdu

Vplyv realizácie strategického dokumentu na pôdu možno hodnotiť ako vplyv negatívny mierny až stredne významný (súvisiaci primárne so záberom pôdy a sekundárne s potenciálnymi ohrozeniami počas výstavby a prevádzky), zmierniteľný realizáciou vhodných opatrení.

Vzhľadom na charakter strategického dokumentu sa uvedené negatívne vplyvy na pôdu očakávajú počas výstavby a prevádzky objektov a zariadení týkajúcich sa prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T vrátane multimodálnych uzlov, ako aj zariadení zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadení určených na podporu vzdelávania a tiež objektov súvisiacich s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií.

Vplyvy na faunu flóru a ich biotopy

Vplyv realizácie strategického dokumentu na faunu flóru a ich biotopy možno považovať za stredne významný až významný v závislosti od realizácie konkrétnych činností, ich parametrov a umiestnenia v území (ide najmä o objekty prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov infraštruktúry TEN-T, ako aj zariadenia zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadenia určené na podporu vzdelávania a tiež objekty súvisiace s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií). Dodržaním platných právnych predpisov sa negatívne dopady predpokladaných vplyvov môžu zmierniť realizáciou vhodných prístupov a opatrení.

Vplyvy na krajinu, štruktúru a scenériu

Predpokladajú sa málo významné až mierne významné vplyvy na krajinu, a to v súvislosti s prevádzkou objektov a zariadení týkajúcich sa prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov infraštruktúry TEN-T, zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, rozvoja tvrdej a mäkkej

infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií. Konkrétne negatívne vplyvy a ich intenzita bude závisieť od polohy a charakteru činnosti v území, má široké rozpätie. Predpokladané vplyvy sú zmierniteľné realizáciou vhodných prístupov a opatrení.

Vplyv na chránené územia a lokality Natura 2000

Vplyv realizácie strategického dokumentu na chránené územia a lokality Natura 2000 možno považovať za významne negatívne. Tieto vplyvy sa očakávajú v prípade blízkej lokalizácie (resp. priamo na ploche chránených území) konkrétnych činností v území vo vzťahu k chráneným územiám a lokalitám Natura 2000 a tiež v závislosti od parametrov konkrétnych činností. Ide najmä o objekty prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov infraštruktúry TEN-T, ako aj zariadenia zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadenia určené na podporu vzdelávania a tiež objekty súvisiace s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií. Dodržaním platných právnych predpisov sa negatívne dopady predpokladaných vplyvov môžu zmierniť realizáciou vhodných prístupov a opatrení.

Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Realizáciou strategického dokumentu pri dodržaní legislatívnych postupov a limitov nedôjde na celoslovenskej úrovni k zásadnej a významnej zmene využívania zeme v dosahu jeho vplyvu oproti súčasnému stavu. Zmeny, ktoré nastanú budú mať prevažne regionálny až lokálny charakter. Významné negatívne vplyvy sa teda neočakávajú.

Vplyvy na infraštruktúru a služby

Realizáciou strategického dokumentu bude dotknutá najmä dopravná a technická infraštruktúra, zdravotná a sociálna infraštruktúra, ako aj infraštruktúra pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií. Tieto predpokladané vplyvy majú pozitívny charakter.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská

Realizácia navrhovaného strategického dokumentu nebude mať významný negatívny vplyv na kultúrne a historické dedičstvo Slovenska, naopak môže prispieť k lepšiemu prístupu ku konkrétnym objektom a zvýšiť informovanosť o kultúrnom a historickom dedičstve prostredníctvom podpory vzdelávania a miestneho rozvoja vedeného komunitami. V prípade zistenia nových archeologických nálezov najmä pri činnostiach súvisiacich s rozvojom cestovného ruchu je potrebné postupovať podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Vplyvy na paleontologické náleziska a významné geologické lokality

Realizácia navrhovaného strategického dokumentu nebude negatívne vplývať na tieto územia. V prípade nálezu skamenelín bude potrebné postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Vplyvy na obyvateľstvo a jeho zdravotný stav

Predpokladá sa, že IROP bude mať na obyvateľstvo stredne významné až veľmi významné pozitívne vplyvy, najmä v sociálnej oblasti a z hľadiska zvýšenia kvality dostupnej infraštruktúry. Ale v konkrétnych prípadoch budovania objektov a zariadení, v závislosti od lokalizácie a potenciálnej kumulácie vplyvov je možné, že nastanú aj negatívne vplyvy (rôznej intenzity) na zdravie obyvateľov. Zdravotný stav obyvateľstva môže byť z hľadiska IROP ovplyvňovaný negatívne najmä dopravným hlukom, dočasne pôsobiacimi predpokladanými negatívnymi vplyvmi zo znečisteného ovzdušia a vibráciami (počas výstavby konkrétnych objektov a zariadení), alebo môžu nastať negatívne vplyvy súvisiace s ohrozením povrchovej a podzemnej vody, s ohrozením pôdy a reliéfu (napr. hrozba svahových pohybov pri výstavbe konkrétnych zariadení a pod.). Negatívny vplyv na obyvateľstvo môžu mať odstránené biotopy a plochy v súčasnosti využívané na krátkodobú rekreáciu a pod. S podmienkou realizácie účinných opatrení a dodržiavania platných limitov sa nepredpokladá závažný negatívny vplyv realizácie strategického dokumentu na dotknuté obyvateľstvo a jeho zdravotný stav.

Vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice

Vzhľadom na charakter strategického dokumentu sa nepriaznivé cezhraničné environmentálne vplyvy nepredpokladajú. Súčasťou IROP 2014-2020 sú aj environmentálne prijateľné líniové projekty, ktoré majú svoju cezhraničnú dimenziu. Okrajovo však môžu byť susedné štáty ako Česká republika, Rakúsko, Maďarsko, Ukrajina, Poľsko ovplyvnené rekonštrukciou regionálnych komunikácií. Priame vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice sa predpokladajú v lokalitách, kde sa dopravná infraštruktúra pripája na infraštruktúru susediacich krajín. Vzhľadom k tomu, že sa jedná o environmentálne priaznivé, nízkohlukové a nízkouhlíkové dopravné systémy v záujme miestnej mobility, nepredpokladá sa zvýšená tvorba emisií a hluku, je však predpoklad bariérového efektu.

Výskyt potenciálnych cezhraničných vplyvov bude presnejšie identifikovaný na úrovni jednotlivých projektov.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU NA NAVRHOVANÉ CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO EURÓPSKU SÚSTAVU CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Chránené územia v Slovenskej republike vrátane Európskej sústavy chránených území (Natura 2000) patria k najcennejším devízam a napriek tomu bývajú aj tieto územia často atakované rôznymi investičnými zámermi a vplyvmi antropogénneho pôvodu na životné prostredie. Aktivita vyplývajúca z IROP 2014-2020 môžu zahŕňať také činnosti, ktoré sa budú týkať aj chránených území.

Mnohé právne chránené územia sú v súčasnosti antropogénne narušené (čím nižší stupeň územnej ochrany platí v území, tým je predpoklad zásahov človeka vyšší). Územie Slovenska pokrýva mnoho chránených území, ktoré sú jedinečné, majú právnu ochranu, sú atraktívne nielen z národnej, ale aj európskej úrovne. Objektom záujmu sú nielen druhy fauny a flóry, ale aj ich biotopy, ako aj objekty neživého charakteru. Environmentálne obzvlášť dôležité oblasti, ktoré sa nachádzajú v dosahu posudzovaného strategického dokumentu na území Slovenskej republiky, možno rozdeliť do dvoch základných skupín:

- územia chránené podľa zákona č. 534/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (národná sústava a chránené územia európskeho významu – Natura 2000)
- územia chránené podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách.

V chránených oblastiach je ich zachovanie a ochrana predmetu ochrany pred akýmkoľvek zmenami prvoradá. V súčasnosti sa prejavujú výrazné tlaky na znižovanie výmery a úpravu hraníc chránených území, predovšetkým národných parkov (prebiehajúci proces zonácie). Pri realizácii IROP 2014-2020 bude nevyhnutné akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a súvisiacich predpisov.

Zariadenia a objekty budované v súvislosti s prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov infraštruktúry TEN-T, ako aj zariadenia zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadenia určené na podporu vzdelávania a tiež objekty súvisiace s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií by sa v žiadnom prípade nemali umiestňovať do chránených území s najvyššími stupňami ochrany prírody a krajiny (4. a 5. stupeň). S prihliadnutím na charakter plánovaných konkrétnych činností je potrebné detailne posúdiť potenciálne negatívne vplyvy na chránené vtáčie územia (CHVÚ) a územia európskeho významu (ÚEV). Nie je možné paušálne tvrdiť, že určité objekty súvisiace s prioritami IROP nebude možné budovať v blízkosti CHVÚ alebo ÚEV (napr. zariadenia na zvyšovanie edukácie, na podporu miestnych komunít a pod.).

Všetky aktivity vyplývajúce z IROP nebude možné rozvíjať vo všetkých lokalitách sústavy Natura 2000, najmä nie tam, kde si lokality sústavy Natura 2000 vyžadujú prísnu ochranu alebo potrebu minimálnej činnosti na udržanie priaznivého stavu. Návrh akéhokoľvek plánu alebo projektu, ktorý má byť realizovaný na lokalite sústavy Natura 2000, musí byť dôsledne posúdený z hľadiska vplyvu na priaznivý stav lokality, pri ktorom sa musia preskúmať všetky informácie a zraniteľnosť druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany lokality. Všetky druhy projektov musia byť posúdené z hľadiska dlhodobých vplyvov a tie musia byť monitorované a kontrolované. Plány alebo projekty vyplývajúce z IROP 2014-2020 bude možné realizovať na lokalitách sústavy Natura 2000 len vtedy, ak sa bude rešpektovať biodiverzita a predmet ochrany chránených území. Každý projekt realizovaný v chránenom území musí brať do úvahy a realizovať nevyhnutné opatrenia na ochranu prírody na danom mieste.

Navrhovateľ projektu musí vždy brať do úvahy skutočnosť, že lokalita, ktorú si vybral pre umiestnenie svojej činnosti patrí do sústavy chránených území Natura 2000 a má predchádzať negatívnym vplyvom na lokalitu alebo by dokonca mal podporovať ochranu prírody danej lokality do tej miery, ako je to len možné.

Z hľadiska vodohospodárskych záujmov bude potrebné všetky činnosti súvisiace s realizáciou IROP 2014-2020 zosúladiť so všeobecne záväznými predpismi v oblasti vodného hospodárstva, najmä zákona č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon) v znení ďalších predpisov.

Zvýšenú pozornosť s prísnyim dodržiavaním právnych predpisov súvisiacich s vodohospodársky chránenými územiami (chránené vodohospodárske oblasti, pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov, vodárenské toky, vodohospodársky významné toky) je potrebné venovať umiestňovaniu zariadení a využívaniu územia na účely sekundárnych a terciárnych uzlov infraštruktúry TEN-T, na účely budovania zariadení zdravotnej a sociálnej infraštruktúry, zariadení určených na podporu vzdelávania a tiež na umiestňovanie objektov súvisiacich s rozvojom tvrdej a mäkkej infraštruktúry pre rozvoj kreativity a netechnologických inovácií.

Na základe výsledkov vykonaného procesu posudzovania vplyvov IROP 2014-2020 ako strategického dokumentu s celoštátnym dosahom na životné prostredie podľa zákona možno konštatovať, že jeho implementácia pri dodržaní odporúčaní uvedených v časti VI. „ZÁVERY“, bode č. 3 „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ tohto stanoviska, nebude mať samostatne alebo v kombinácii s inou činnosťou alebo iným strategickým dokumentom závažný negatívny vplyv na navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu alebo európsku sústavu chránených území (Natura 2000).

Vzhľadom na charakter IROP 2014-2020 ako strategického dokumentu s celoštátnym dosahom, kde je opis vplyvov možný len v teoretickej rovine (nie sú známe konkrétne lokality pre jednotlivé úlohy a na ne viazané opatrenia pre jednotlivé aktivity), bude možné vplyvy na životné prostredie detailne riešiť v rámci procesov posudzovania vplyvov na životné prostredie strategických dokumentov s regionálnym dosahom a konkrétnych zámerov navrhovaných činností.

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania (odporúčanie, neodporúčanie)

Na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom podľa zákona, pri ktorom sa zväžil stav využitia územia a únosnosť prírodného prostredia, význam očakávaných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie, chránené územia a zdravie obyvateľstva z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi na medzinárodnej, regionálnej a národnej úrovni, po zohľadnení predložených stanovísk, výsledku verejného prerokovania a súvisiacich konzultácií a za súčasného stavu poznania

s a o d p o r ú č a

prijat' strategický dokument s celoštátnym dosahom „Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020“.

2. Odporúčaný variant

Nakoľko bol IROP 2014-2020 ako strategický dokument s celoštátnym dosahom vypracovaný v jednom variantnom riešení, odporúča sa prijať vo variante, ktorý bol posudzovaný z hľadiska vplyvov na životné prostredie, pri zohľadnení odporúčaní uvedených v časti VI. „ZÁVERY“, bode č. 3 „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ tohto stanoviska.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu

Na základe celkového výsledku procesu posudzovania vplyvov, pripomienok a stanovísk jednotlivých dotknutých subjektov, verejného prerokovania, odborného posudku a na základe samotného návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom a správy o hodnotení strategického dokumentu s celoštátnym dosahom sa na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu predpokladaných vplyvov na životné prostredie odporúčajú pre etapu ďalšieho rozpracovania a následnú realizáciu tieto odporúčania:

1. Pri tvorbe strategických dokumentov s regionálnym alebo miestnym dosahom vyplývajúcich z rozpracovania IROP 2014-2020 dôsledne zhodnotiť prírodný potenciál jednotlivých regiónov a na jeho základe prijať účinné opatrenia na udržateľný rozvoj.
2. Strategické dokumenty s regionálnym dosahom budú rovnako ako IROP 2014-2020 predmetom posudzovania vplyvov, pokiaľ spĺnia kritériá podľa druhej časti zákona.
3. Zabezpečiť dôsledné posúdenie vplyvov na životné prostredie na úrovni konkrétnych projektov podľa zákona tak, aby bola zabezpečená optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie, výber environmentálnych technológií, časovej a vecnej následnosti jednotlivých realizačných krokov, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov realizovaných projektov.
4. Vplyvy konkrétnych navrhovaných činností alebo aktivít vyplývajúcich zo strategického dokumentu vyhodnocovať samostatne v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona, pokiaľ táto povinnosť vyplýva z ich charakteru a povahy.
5. Pri rozhodovaní o výbere projektov dôsledne sledovať aspekt trvalej udržateľnosti a vyváženosť krátkodobých a dlhodobých vplyvov a zároveň vyváženosť lokálnych, regionálnych a celonárodných prínosov projektu.
6. Pri výbere projektov uplatniť kritériá rešpektujúce chránené územia (predovšetkým územia sústavy Natura 2000 a chránené druhy fauny, flóry a ich biotopy podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov).
7. Pri návrhu technického riešenia konkrétnych projektov minimalizovať zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov.
8. Pri trvalom a dočasnom odňatí pôdy na nepoľnohospodárske účely pre potreby činností vyplývajúcich z IROP 2014-2020 postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o IPKZ a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s osobitným dôrazom na chránené pôdy 1. – 4. skupiny kvality.

9. Pri trvalom a dočasnom vyňatí lesných pozemkov alebo obmedzení ich využívania v rámci aktivít IROP postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.
10. Pri rozpracovaní strategických dokumentov s regionálnym alebo miestnym dosahom vyplývajúcich z rozpracovania IROP 2014-2020 a pri návrhoch realizácie konkrétnych projektov zohľadniť, aby bol pri rekonštruovaných a vybudovaných kanalizačných sieťach plánovaný a realizovaný systém pre odvod dažďových zrážok, tzv. „kritického dažďa“ do vsakov, t. j. odvádzanie najnepriaznivejšieho dažďa, ktorý je zo všetkých krátkodobých a dlhodobých dažďov pre danú oblasť a konkrétne vsakovacie schopnosti určitého podlažia ten najnepriaznivejší. Prístup k narábaniu s dažďovými vodami by mal vychádzať z odporúčaní EÚ a dopĺňať Vyhlášku MŽP SR č. 397/2003 Z. z., to znamená, že pôvodca dažďovej vody (majiteľ nehnuteľnosti, komunikácie, spevnenej plochy) má prednostne dažďové vody nechať vsiaknuť do podlažia na tom istom území, na ktorom dopadli, lebo ich rýchle odvádzanie do kanalizácie a následne do potokov a riek je neželané a spôsobuje povodne. Ukazovateľ „kapacita objektov na zadržanie dažďovej vody v kanalizačnom systéme“ je potrebné porovnávať so smerodajným výpočtom pre kritický dážď, prípadne prihliadať aj na umiestnenie 100-ročného dažďa v súlade so smernicami EÚ.
11. Pri príprave strategických dokumentov s regionálnym alebo miestnym dosahom vyplývajúcich z rozpracovania IROP 2014-2020 a pri návrhoch realizácie konkrétnych projektov zohľadniť požiadavky vyplývajúce zo záväzných častí ÚPN VÚC a ÚPN obcí.
12. Kompenzácie za prípadný záber chránených druhov a ich biotopov realizovať podľa platných predpisov a po dohode s príslušnými orgánmi a organizáciami ochrany prírody.
13. V rámci navrhovania nových projektov súvisiacich s IROP 2014-2020 vypracovať štúdie vizualizácie a vhodným technickým riešením a architektonickým stvárnením objektov a vegetačnými úpravami zabezpečiť ich začlenenie do krajiny tak, aby sa v najväčšej možnej miere zmiernilo ich technogénne pôsobenie na prírodné prostredie.
14. Akékoľvek aktivity, ktoré by mohli mať vplyv na kultúrne pamiatky alebo iné kultúrne hodnoty dotknutého územia, realizovať výlučne na základe rozhodnutia príslušného pamiatkového úradu a v súlade s ním.

4. Odôvodnenie stanoviska z posúdenia strategického dokumentu

Stanovisko bolo vypracované podľa § 17 ods. 12 zákona na základe oznámenia, výsledku pripomienkovania oznámenia, rozsahu hodnotenia a časového harmonogramu, správy o hodnotení, návrhu predmetného strategického dokumentu, pripomienkovania správy o hodnotení a návrhu predmetného strategického dokumentu, výsledkov verejného prerokovania, odborného posudku a súvisiacich konzultácií.

Pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie a vypracovaní stanoviska z procesu posudzovania vplyvov sa postupovalo podľa príslušných ustanovení zákona.

Pri odporúčaní prijatia strategického dokumentu sa brali do úvahy identifikované environmentálne, sociálne a hospodárske vplyvy na medzinárodnej, národnej, regionálnej a lokálnej úrovni, ako aj vplyvy na všetky zložky a faktory životného prostredia a zdravie obyvateľstva.

Z výsledku posudzovania vplyvov na životné prostredie vyplynulo, že IROP 2014-2020 vo variante, ktorý bol posudzovaný, je prijateľný z hľadiska celkových (negatívnych i pozitívnych) vplyvov na životné prostredie.

Za predpokladu akceptovania a realizácie odporúčaní uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3. „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ tohto stanoviska a pri zabezpečení dôsledného monitorovania je možné minimalizovať prevažnú

časť predpokladaných negatívnych vplyvov implementácie IROP 2014-2020 na životné prostredie.

5. Návrh monitoringu

Podľa § 16 ods. 1 zákona je MPRV SR ako obstarávateľ strategického dokumentu s celoštátnym dosahom IROP 2014-2020 a zároveň rezortný orgán povinný zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu na životné prostredie, prípadne použiť na tento účel existujúci monitoring, aby sa predišlo zdvojovaniu monitorovania.

Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie bude spočívať vo:

- vyhodnocovaní plnenia cieľov IROP 2014-2020,
- systematickom sledovaní a vyhodnocovaní vplyvov na životné prostredie,
- vyhodnocovaní účinnosti,
- zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu so skutočným stavom.

Monitorovanie vplyvov IROP 2014-2020 na životné prostredie je potrebné realizovať prostredníctvom merateľných indikátorov na národnej a regionálnej úrovni. Okrem ukazovateľov ekonomicko-sociálnych je potrebné dôsledne sledovať vplyv IROP aj prostredníctvom environmentálnych indikátorov.

V prípade, že MPRV SR zistí, že skutočné vplyvy IROP 2014-2020 na životné prostredie posudzovanej podľa zákona sú horšie, ako sa uvádza v správe o hodnotení strategického dokumentu, je povinné zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a zároveň zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu.

Preskúmanie vykonávania a pokroku pri dosahovaní napĺňania cieľov IROP 2014-2020 sa bude zabezpečovať prostredníctvom monitorovacieho výboru, ktorý sa zriadi v súlade s čl. 47 všeobecného nariadenia do troch mesiacov od dátumu oznámenia rozhodnutia Komisie o prijatí programu. Predsedom Monitorovacieho výboru je zástupca MPRV SR, ktoré je riadiacim orgánom. Členmi Monitorovacieho výboru budú zástupcovia štátnej a verejnej správy, regionálnej a miestnej samosprávy, zástupcovia hospodárskych a sociálnych partnerov, zástupcovia SORO a zástupcovia tretieho sektora. Monitorovací výbor skúma všetky otázky, ktoré ovplyvňujú výkonnosť programu, ako aj závery z preskúmania výkonnosti programu. Ďalej poskytuje konzultácie a môže predkladať pripomienky v kontexte vykonávania a hodnotenia programu. Súčasťou Monitorovacieho výboru je monitorovanie opatrení prijatých v nadväznosti na jeho pripomienky.

Monitorovanie plnenia IROP 2014-2020 bude vykonávané na základe zoznamu ukazovateľov, ktoré sú súčasťou IROP 2014-2020.

6. Vyhlásenie sumarizujúce, ako boli začlenené úvahy o environmentálnych aspektoch do strategického dokumentu, ako bola zohľadnená správa o hodnotení strategického dokumentu, ako boli zohľadnené stanoviská verejnosti k správe o hodnotení strategického dokumentu, výsledky uskutočnených konzultácií, dôvody výberu schváleného strategického dokumentu v porovnaní s inými prijateľnými variantmi a informácia o opatreniach, o ktorých sa rozhodlo v súvislosti s monitoringom.

Podľa § 17 ods. 13 zákona je MPRV SR ako rezortný orgán povinné zohľadniť stanovisko MŽP SR, predložené stanoviská a obsah verejného prerokovania v návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom. Rezortný orgán následne uvedie v doložke vplyvov na životné prostredie výsledky posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym

dosahom na životné prostredie a zohľadnenie vyhodnotenia predložených stanovísk spolu s ich vyhodnotením.

Ak však rezortný orgán nezohľadní pripomienky vyplývajúce zo záverečného stanoviska z posúdenia strategického dokumentu a ak ide o dopracovanie strategického dokumentu, je podľa § 15 ods. 5 zákona povinný svoj postup zdôvodniť a také odôvodnenie zverejniť a doložiť ho spolu so záverečným stanoviskom z posúdenia strategického dokumentu schvaľujúcemu orgánu k návrhu strategického dokumentu. Rezortný orgán zverejní stanoviská a pripomienky uplatnené k návrhu strategického dokumentu, pričom uvedie, ako ich zohľadnil a zapracoval do tohto návrhu, ako zohľadnil obsah a závery správy o hodnotení, ako zohľadnil dôsledky schválenia strategického dokumentu na životné prostredie a zdravie, a uvedie dôvody na zvolenie konkrétnej alternatívy strategického dokumentu v porovnaní s inými alternatívami.

V prípade, že schvaľujúci orgán schváli strategický dokument v inom znení, aké bolo predložené, vypracuje v spolupráci s rezortným orgánom informácie podľa § 15 ods. 5 zákona. Následne rezortný orgán doručí schválený strategický dokument, ktorému predchádzalo posudzovanie podľa tohto zákona, spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona v listinnom vyhotovení a na elektronickom nosiči dát MŽP SR a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle alebo iným vhodným spôsobom.

MŽP SR súčasne zverejní schválený strategický dokument spolu s informáciami podľa § 15 ods. 5 zákona na svojom webovom sídle.

7. Informácia pre schvaľujúci orgán o zainteresovanej verejnosti pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov.

Podľa § 6a ods. 5 zákona má zainteresovaná verejnosť pri posudzovaní vplyvov strategických dokumentov právo zúčastniť sa prípravy a posudzovania vplyvov strategického dokumentu, a to až do schválenia strategického dokumentu.

V rámci procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Integrovaný regionálny operačný program 2014-2020**“ sa ako verejnosť podľa § 6a zákona zainteresovala jedna spoločnosť, a to EKODREN s.r.o., Nová Rožňavská 3, 831 04 Bratislava.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia stanoviska

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia
Odbor environmentálneho posudzovania

Mgr. Zuzana Koločányová

2. Potvrdenie správnosti údajov podpisom oprávneného zástupcu príslušného orgánu, pečiatka

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia
Odbor environmentálneho posudzovania

RNDr. Gabriel Nižňanský
riaditeľ odboru

3. Miesto a dátum vydania stanoviska

Bratislava, 12. 05. 2014